

פלורליזם כפוי - תקציר -

**פעילות ארגוני חוץ
לשינוי השיח הערכי בצה"ל
ולפגיעה ברבנות הצבאית**

דוח מרכז ליב"ה

י"ז תמוז תשע"ו

עיקרי הדוח

1. בדו"ח מובאים נתונים המצביעים על תהליך עומק, הנוגע לכלל שדרת הפיקוד בצה"ל, הנמשך כבר למעלה מעשור.

א. **השתלטות של שיח פוסט מודרני ופלורליסטי על המרחב הערכי בצה"ל, אשר נכפה על כלל שדרת הפיקוד**, במישרין ובעקיפין.

ב. תהליכים אלו קורים **בהובלה של מכוני חוץ** הפועלים לשינוי השיח הפנים צה"לי במגוון סוגיות חברתיות-לאומיות-דתיות.

ג. **שינוי בתפקידו של חיל חינוך**: מגורם המחנך להיסטוריה, מורשת קרב ועידוד מוטיבציה ללחימה - לגורם המקדם את התפיסה הפלורליסטית כתפיסת הזהות של הצבא מתוך שאיפה להשפיע כך גם על החברה הישראלית בכללותה.

שינוי זה בא לידי ביטוי בהגדרת מהי היהדות (פלורליזם דתי, עידוד עמדות רפורמיות וקונסרבטיביות), בחינוך להכרה ב-3 הדתות כשותפות שוות, בפעילות תמיכה במסתננים, בהשוואה פוטנציאלית של צה"ל ביו"ש לגרמנים בשואה ועוד.

2. "חינוך מחדש" לשדרת הפיקוד -

א. גרף הפעילויות והקורסים של חיל החינוך חובק את כל שלבי ההתקדמות של חייל בצה"ל - החל מתחילת הטירונות ועד לקבלת דרגת אל"מ. בכך מעצב חיל החינוך את תפיסותיהם של חיילי ומפקדי ההווה והעתיד של צה"ל לאורך כל הדרך.

ב. ארגונים חיצוניים בעלי אג'נדה פוסט מודרנית לשינוי פני החברה בישראל הם אלו שמפעילים את מרבית ההכשרות, ובכך משפיעים עמוקות על תפיסותיהם של בכירי צמרת מערכת הביטחון¹.

3. **שיח ציבורי ותקשורתי** העברת החינוך בצה"ל לארגוני חוץ, המובילים שיח של זהות יהודית "פלורליסטית", נעשתה על רקע שיח ציבורי המעצים תהליך של 'הדתה' הקיימת כביכול בצה"ל. תפיסה זו יוצרת פלגנות פסולה ומציבה את הלוחם/קצין הדתי כמאיים על תהליכי הפלורליזם הצבאי וממילה כמאיים על יכולת הצבא לעמוד ביעדיו (ע"פ התפיסה החדשה).

4. ניתוח של תהליכי שינוי השיח הערכי

התפיסה החינוכית- חברתית של צה"ל בתקופה הזאת בנויה על נטישת התפיסה הלאומית ואימוץ עיקרון ה"רב-תרבותיות"² תהליך זה נעשה ע"י "שיח זהויות". בדרך זו נהפכת הדמוקרטיה **מכלי לערך**. ערך זה כולל בתוכו משמעויות שונות כגון זכויות אדם, זכויות המיעוטים להתקיים בצל הרוב (דבר המוביל להפליה מתקנת לטובתם), שיויון ועוד, בעוד שהמונח המסורתי "שלטון העם" נתפס כלאומני ושלילי.

¹ פירוט על המכונים החיצוניים, אופיים ופעילותם נמצא בדוח המלא.
² לדוגמה במסמך "ייעוד ויחוד" סעיף 11 ובמסמך "תורת החינוך" עמוד 180

5. תודעה יהודית

- א. ב-א' שבט תשע"ו (11/1/16) אישר הרמטכ"ל את **פירוק ענף תודעה יהודית ברבנות הצבאית**, והקמת ענף מחודש תחת פיקודו הישיר של ראש אכ"א³. יש לציין כי הענף החדש נמצא בתהליכי התהוות, ובשלב זה חלוקת התכנים והאחריות מתגבשת תוך כדי תנועה.
- ב. ענף תודעה יהודית ברבנות הצבאית עסק בהטמעת ערכים לאומיים של אמונה בצדקת הדרך, מתוך תפיסת הרבנות הצבאית כגורם משפיע על כלל הצבא, הניצב ליד המפקד בקבלת ההחלטות ובשדה הקרב.
- ג. מובילי החינוך הפלורליסטי מוכנים כרגע לקבל את זה שהרבנות תדאג לחייל הדתי לצורכי הדת, אך שוללים את פעילותה הערכית, הלאומית המעודדת מסירות והקרבה מתוך אמונה בצדקת הדרך

6. פגיעה בצביון היהודי בצה"ל וקונפליקטיזם פסול (יזימת קונפליקטים) בין היהדות לבין "רוח צהל החדשה" - דוגמאות

- ניסיון להדרת הרבנים הראשיים מטקס הכנסת ס"ת
- איסורים מקומיים על כניסת רבנים אזרחיים לבסיסי צה"ל כדי להעביר שיעורים
- גידול זקנים בצבא (הצגת הזקן כהופעה לא ראויה)
- שירת נשים
- פרשת "יזכור" (ניסיון ביטול)
- השתתפות חובה בהצגות שכללו תכנים פרובוקטיביים בתיאטרון הקאמרי ("גטו", "לחנך את ריטה").
- שינוי פקודת "השילוב הראוי" ל-"שירות המשותף"
- בתוכניות הבינוי החדשות של צה"ל, מגורי בנים ובנות הם במתחמים שונים באותו בניין, ללא מחיצה או דלת ביניהם, עם מבואה משותפת (כיום קיימת הפרדת מבנים בין מגורי שני המינים).
- הגבלת גיל המג"דים תוך פגיעה באפשרות קידום של בוגרי ישיבות

7. סיכום והמלצות

1. "רוח צהל החדשה" כבר נוכחת עמוק לאורך כל שדרת הפיקוד בצה"ל וביחוד בפיקוד הבכיר.
2. גורמי חוץ בעלי אג'נדה אנטי לאומית ופלורליסטית מעורבים בתהליכי החינוך מחדש ושינוי רוח צהל כבר למעלה מעשור.
3. יש לפעול להחזרת חיל החינוך לתפקידו המקורי- חינוך לרוח לחימה ולאהבת הארץ.
4. יש לבחון את תקינות המעורבות של גורמי החוץ המובאים בדו"ח בתוכניות ההכשרה השונות במספר תחומים: תכנים, מכרזים, מטרות, ניגודי אינטרסים וכדו'.
5. יש לבחון את השפעת תהליכים אלו על רוח הלחימה, על המוכנות לביצוע המשימה, ועל נכונות ומוכנות הפיקוד הבכיר של צהל לבצע את תפקידו כזרוע הלוחמת של הדרג המדיני.